

Contactpersoon
mevr. A.J. Terpstra-Nieboer
Secretaris inspectieleiding

Datum
November 2023

Onze referentie
44029222

verslag

Overleg vertegenwoordigers Ring 1 met de Inspectie van het Onderwijs

Vergaderdatum en -tijd	11 oktober 2023, 13:00u - 15:00u
Vergaderplaats	Teams (online)
Aanwezig	Connect Groen, NJPV, NMV, Sectorraad GO/Siméa, VBSO/VGS, Vereniging van Vrijescholen, Verus, VOS/ABB, Inspectie van het Onderwijs

Agendapunten

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

VBSO vertegenwoordigt de VGS in dit overleg.

De Sectorraad Gespecialiseerd Onderwijs (hierna: Sectorraad GO) vertegenwoordigt Siméa.

Alle aanwezigen zijn desgevraagd akkoord met de agenda voor vandaag.

Mededelingen

De Inspectie van het Onderwijs (hierna: de inspectie) meldt dat er bij twee directies nieuwe directeuren zijn aangesteld.

Er zijn verder geen mededelingen.

Data Ringen in 2024

De voorzitter meldt dat de data voor de Ringen in 2024 per email zijn verspreid en vraagt alle deelnemers deze data op te nemen in de agenda's. Het gaat om:

- 28 februari (overleg voor beleidsmedewerkers)
- 15 mei
- 16 oktober

Toelichting agenda voor vandaag

De inspectie geeft een korte toelichting op de agenda. Deze is korter dan gebruikelijk omdat twee onderwerpen zijn uitgesteld, namelijk: het Kwaliteitsnetwerk MBO en het onderwijsresultatenmodel.

Er zijn vanmorgen in Ring 1 ook suggesties gedaan voor de agenda van februari. De inspectie zal naar de samenstelling van de agenda kijken; deze moet niet te vol worden.

VBSO/VGS benoemt dat het februari-overleg voor beleidsmedewerkers is. Is bijvoorbeeld het onderwijsresultatenmodel dan wel een geschikt agendapunt voor dat moment? De inspectie dankt VBSO/VGS voor deze opmerking en stelt dat sommige zaken wellicht dubbel geagendeerd moeten worden. Verder is het mogelijk om, als er geen beleidsmedewerker beschikbaar is, alsnog de bestuurder af te vaardigen voor het overleg in februari.

Verus merkt naar aanleiding van het verslag op dat er vaker gesprekken worden gevoerd los van de wettelijke context. Wellicht is het een idee om een apart overleg te organiseren? De inspectie dankt Verus voor de suggestie en zegt toe dit mee te nemen als mogelijkheid.

VBSO/VGS maakt van de gelegenheid gebruik om hun waardering uit te spreken voor de inspecteur-generaal van het Onderwijs (hierna: IGO), zeker gezien de achterliggende periode met de vorige Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs; dit zal ongetwijfeld zeer intensief zijn geweest. De IGO bedankt de VBSO/VGS voor deze waardering.

Verus sluit zich aan bij deze opmerking en benoemt dat zij het waarderen dat de IGO de onafhankelijke positie van de inspectie heeft verdedigd. Dit versterkt het vertrouwen in de inspectie.

Onderzoekskaders

De inspectie informeert de Ringen aan de hand van een korte presentatie over twee zaken in relatie tot de onderzoekskaders:

- Correcties in de onderzoekskaders 2023 van po en so
- Actualisering Onderzoekskaders 2024

De correcties betreffen alleen technische wijzigingen, geen inhoudelijke of beleidsmatige. Het zijn bestaande wettelijke bepalingen. De gecorrigeerde onderzoekskaders worden op de website van de inspectie geplaatst en ook verspreid via de nieuwsbrieven.

Voor de actualisering wordt de planning getoond aan de deelnemers van de Ringen. De presentatie zal worden verspreid.

VBSO/VGS dankt de inspectie voor de duidelijke presentatie. Wel hebben zij een verzoek, namelijk of er voldoende tijd kan worden geboden om de kaders grondig door te kunnen nemen. De inspectie geeft aan dat hier rekening mee wordt gehouden, echter dat de periode april – mei veel vakanties heeft waardoor dit een uitdaging is. VBSO/VGS spreekt tot slot waardering uit voor het aanpassen van het 'denken en doen' in het mbo-kader, naar aanleiding van hun opmerkingen hierover.

1a. Conceptverslagen Ring 1 en 2 d.d. 17 mei 2023

Deze verslagen zijn al eerder schriftelijk vastgesteld en nu ter informatie gedeeld.

De Sectorraad GO/Siméa heeft een vraag naar aanleiding van het verslag. In Ring 1 is aandacht gevraagd voor de onderwerpen digitalisering en huisvesting voor het jaarwerkplan van de inspectie. Hoe krijgt dit een vervolg? Verder is door de AVS aandacht gevraagd voor de brede sociale ontwikkeling van leerlingen. Ook is de

verbinding tussen Ring 1 en 2 als aandachtspunt benoemd. Ook van deze onderwerpen is de vraag hoe deze een vervolg krijgen.

De inspectie licht toe dat het Jaarwerkplan van de inspectie nu bij de Raad van State ligt. In het volgende Ringen-overleg zal meer aandacht worden besteed aan de programmering.

Verder zal er komend jaar wel een peilonderzoek worden gedaan naar digitalisering. Echter is er geen wettelijke basis voor digitale vaardigheden, dat maakt het lastig voor de inspectie. Het onderwerp huisvesting stond wel op de longlist maar is niet door de prioriteitsstelling gekomen.

De Sectorraad GO/Siméa benoemt dat integrale huisvesting voor hen juist één van de meest belangrijke randvoorwaarden is. Zij zouden daarom andere prioriteiten stellen. De inspectie geeft aan dat in de Staat van het Onderwijs wel is benoemd dat huisvesting belemmerend kan werken, echter hier is geen apart onderzoek naar gedaan.

De inspectie gaat vervolgens in op de verbinding tussen Ring 1 en 2. Hierin zijn vooral pragmatische stappen genomen, zoals het delen van de conceptverslagen met elkaar. Verder kunnen thematische onderwerpen mogelijk overstijgend worden behandeld.

VBSO/VGS geeft aan dat de onderwerpen die zij de vorige keer als suggestie gaven nu niet op de langetermijnagenda staan. De inspectie zegt toe dit alsnog te zullen doen.

1b. Langetermijnagenda Ringen

De voorzitter geeft aan dat de agenda voor februari zoals eerder gezegd erg vol lijkt te worden. De inspectie komt hier nog op terug.

De inspectie vraagt aan de deelnemers of zij nog ideeën hebben voor geschikte onderwerpen voor een thematische bijeenkomst.

Verus noemt de Wet uitbreiding bestuurlijk instrumentarium onderwijs. Ook het onderwerp welbevinden is interessant, dit staat ook op het programma van de Onderwijsraad en Verus is daar zelf ook intensief mee bezig.

Tot slot noemt Verus burgerschap als onderwerp, en de kerndoelen waar SLO nog mee komt. De vraag is ook wat voor toezicht daarbij passend zou zijn.

De Sectorraad GO/Siméa geeft via de chat aan het onderwerp welbevinden te steunen.

De NMV geeft aan ook graag input te willen geven op het onderwijsresultatenmodel in de Ringen. Dit raakt alle partijen en zou daarom ook interessant zijn voor een gecombineerd overleg tussen Ring 1 en 2.

VOS/ABB refereert aan een onderwerp dat door de VOO op de langetermijnagenda is gezet: *verhouding MR-bestuurders-schoolleiders en wat er gebeurt als blijkt dat een school zich op gebied van medezeggenschap niet aan de wet houdt*. Een

Datum

November 2023

Onze referentie

44029222

aanvullende vraag hierop is wat er gebeurt als schoolleiders een andere positie innemen; dit heeft gevolgen voor het toezicht. Verder sluit VOS/ABB zich aan bij de inbreng van Verus.

De inspectie dankt alle deelnemers voor de inbreng en stelt dat goed moet worden gezien wat past qua timing, dus wat er gepland moet worden op welk moment.

De voorzitter vult aan dat het mooi is als de Ringen-deelnemers zelf ook inbreng hebben. Bijvoorbeeld als het gaat om het onderwerp welbevinden dat Verus zojuist noemde; wellicht kan Verus dit dan voorbereiden. Verus geeft aan dit graag te doen, wel is de juiste vorm hierin van belang.

De Sectorraad GO/Siméa benoemt dat er ook fors is ingezet op welbevinden het afgelopen jaar. De kennis-community kan hierbij worden betrokken, en het is ook een verantwoording van de NPO middelen.

De Sectorraad GO/Siméa heeft nog een opmerking over timing in relatie tot de rol van de inspectie, waar de vorige keer ook over gesproken is. Betreft het alleen de wettelijke kaders rondom toezicht of kan de inspectie ook een waarschuwing geven als er wijzigingen aankomen? Bijvoorbeeld rondom de andere verhouding tussen ministerie en schoolbestuurders. Het zou goed zijn om hier vroegtijdig naar te kijken, vanuit de opgebouwde kennis en expertise van de inspectie. Het zou voor de inspectie een mooie rol zijn om op die manier deskundigheid in te brengen. De inspectie stelt dat dit een terechte opmerking is en licht toe dat zij ook een rol heeft in de uitvoeringstoets.

2. Concept protocol Ringen

De inspectie leidt het agendapunt in aan de hand van een presentatie. Deze bevat een terugblik op de uitkomsten van de evaluatie, een toelichting op hoe de bijstelling is aangepakt en hoe het protocol nu is opgebouwd. Tot slot is er gelegenheid om vragen te stellen.

VOS/ABB bedankt de inspectie voor de presentatie. Het protocol is erg helder zo, met name artikel 4. Wel is er nog een vraag: is het wenselijk om de rol van het beleidsmedewerkersoverleg op te nemen in het protocol?

VBSO/VGS benoemt dat in het meegestuurde memo staat dat de evaluatie in de zomer heeft plaatsgevonden, echter dit is eerder geweest. De inspectie beaamt dit.

VBSO/VGS vraagt daarnaast aandacht voor de tijdigheid van stukken: minimaal twee weken van tevoren en in één pakket; dat is prettiger dan twee losse emails. Verder nog een opmerking over artikel 3, de samenstelling van de ringen. Zoals de tekst nu is lijkt het erop dat Ring 1 uit constructen bestaat en dat bij Ring 2 'de rest' ook mag aansluiten. Tot slot nog een meer fundamenteel punt, namelijk de vraag wat we gezamenlijk kunnen doen om de onafhankelijkheid van de inspectie meer te waarborgen.

De Sectorraad GO/Siméa complimenteert de inspectie met het heldere protocol. Wel hebben zij nog twee opmerkingen; bij artikel 6 toevoegen dat onderwerpen actief worden uitgevraagd bij de conceptagenda, het is goed om dit als procedure

Datum

November 2023

Onze referentie

44029222

vast te leggen. Verder staat nergens in het protocol dat er een ambtelijk en bestuurlijk niveau van overleggen is, het verzoek is om dat onderscheid op te nemen.

Verus sluit zich aan bij de redactionele suggestie van VBSO/VGS rondom Ring 2 en geeft als suggestie: 'Ring 2 bestaat ten minste uit scholen van specifieke richtingen'.

Daarnaast heeft Verus nog een inhoudelijke opmerking. In artikel 7 'Werkwijze' wordt bij iets fundamenteels gezegd, namelijk dat de inspectie streeft naar consensus bij de onderzoekskaders. Hoort dat niet bij artikel 4 'Rol ringen'? Het is begrijpelijk dat de inspectie naar consensus streeft met de ringen, echter in het huidige politieke construct is het zuiverder dat dit streven enkel bij de inspectie ligt. Daarbij zijn de leden van de Ringen wel deelnemer, maar hieronder ligt toch een fundamentele verhoudingskwestie.

Connect Groen sluit zich aan bij de opmerking van Verus over consensus. Verder spreken zij hun complimenten uit voor het protocol.

De inspectie gaat in op de gemaakte opmerkingen.

De suggestie om ook het ambtelijk overleg op te nemen in het protocol neemt de inspectie in overweging.

Voor wat betreft de consensus; wat de inspectie betreft is het helder dat dit bij de inspectie ligt. Het zou inderdaad opgenomen kunnen worden in artikel 4. Verder zal de inspectie de redactionele suggestie van Verus overnemen, met de kanttekening dat ook rekening moet worden gehouden met besturen van openbare scholen.

De inspectie ziet er geen bezwaar in om agendapunten uit te vragen, echter aan de Ringen-deelnemers wordt ook gevraagd om zelf initiatief te nemen in het aandragen van onderwerpen.

De inspectie vraagt VBSO/VGS om de opmerking over het waarborgen van de onafhankelijkheid toe te lichten. VBSO/VGS licht toe dat dit de vertaalslag van wet naar onderzoekskader betreft, mede naar aanleiding van het NRC-artikel van 14 juli. De inspectie geeft aan dit een interessante opmerking is. Denkend aan de WOT is rolzuiverheid erg belangrijk, de vraag is echter of dit ook in het protocol moet worden opgenomen. De verslaglegging is in ieder geval ook van groot belang, dat moet goed en transparant gedaan worden.

VBSO/VGS brengt in dat het niet zozeer gaat om het protocol, maar om de vraag wat er kan worden gedaan als je als organisatie het gevoel hebt dat de inbreng onvoldoende wordt meegenomen. Kunnen bijvoorbeeld de processen van aankomende wetswijzigingen ook eerder in het Ringenoverleg worden geagendeerd? Dat hoeft dus niet in het protocol, de transparantie richting de politiek is helder. Het gaat meer om de bespreking.

Datum

November 2023

Onze referentie

44029222

De inspectie constateert dat dit ook raakt aan het eerder gemaakte punt van de Sectorraad GO/Siméa, of wetwijzigingen niet in een eerdere fase besproken kunnen worden. Daarbij moeten we ook waken voor dubbelingen met OCW in het proces. Voor nu wordt het protocol hier in ieder geval niet op aangepast.

De Sectorraad GO/Siméa komt terug op het punt van het ambtelijk en bestuurlijk overleg. De inspectie geeft aan dat dit een tijdje geleden is bedacht maar dat dit nog niet is geëvalueerd. Als het wordt opgenomen in het protocol wordt het wellicht ook direct erg formeel, het is misschien beter om nog even af te wachten. De Sectorraad GO/Siméa licht toe dat zij graag hun beleidsmedewerker goed voorbereid afvaardigen naar het eerstvolgende overleg. De inspectie benoemt dat dit geen besluitvormend overleg is, mandaat hoeft daarin geen rol te spelen. In het ambtelijk overleg worden dingen voorbereid en in het bestuurlijke overleg wordt het vervolgens vastgesteld.

VBSO/VGS geeft nog als tip mee om drie weken van tevoren een concept-agenda te delen. Dit fungeert dan ook als herinnering.

De voorzitter dankt alle deelnemers voor de inbreng.

Vervolgens wordt overgegaan tot stemming over het nieuwe protocol, zoals is vastgelegd in artikel 6 van het huidige protocol:
Wijzigingen van dit protocol worden bij meerderheid van stemmen vastgesteld.

Uit de stemming blijkt dat alle Ringen-deelnemers akkoord zijn met het nieuwe protocol, met inachtneming van de in deze bespreking toegezegde wijzigingen.

3. Ontwerp Jaarwerkplan 2024 Inspectie van het Onderwijs

De voorzitter licht toe dat het ontwerp Jaarwerkplan 2024 ter informatie is geagendeerd. De inspectie geeft een korte toelichting op de inhoud en de stand van zaken van het Jaarwerkplan. Het gaat daarbij om de volgende onderwerpen:

- > Toezichtontwikkeling
- > Instellingstoezicht: meer naar scholen en opleidingen
- > Keuzes in stelselonderzoek
 - Prioriteiten in programmering
 - Overzicht onderzoeken
- > Proces Jaarwerkplan 2024

Het ontwerp ligt nu voor bij de Staten Generaal, goedkeuring zal op zijn vroegst 24 oktober gebeuren.

Het voornemen is om in de Ringen van februari 2024 dieper in te gaan op de programmering van de stelselonderzoeken.

De Vereniging van Vrijescholen is benieuwd naar hoe de keuze voor alle onderzoeken tot stand is gekomen. In 2023 is bijvoorbeeld onderzoek gedaan naar het lerarentekort, waarom wordt dit in 2024 dan alleen in het po gedaan?

De inspectie licht toe dat er vanuit allerlei tafels input komt, zowel in- als extern, bijvoorbeeld ook vanuit OCW. Binnen de inspectie is er een team dat zich specifiek bezighoudt met de onderzoeksprogrammering. Hierbij worden allerlei afwegingen gemaakt, die soms ook praktisch van aard zijn, bijvoorbeeld als het gaat om hoeveel tijd er beschikbaar is. De vaststelling van de programmering gebeurt in het MT. Ook wordt de programmering met OCW besproken in een miniconferentie. Voor wat betreft de specifieke keuze rondom het lerarentekort: hier moest een capaciteitskeuze worden gemaakt. De inspectie heeft overigens ook een meerjarenprogrammering om één en ander te kanaliseren. Daarin zijn de thema's basisvaardigheden, professionalisering en kansengelijkheid nu het belangrijkste.

De Sectorraad GO/Siméa geeft aan graag verder door te willen praten over sociale veiligheid en de meetbaarheid van wat nauwelijks meetbaar is. Verder is de vraag of dit onderwerp (onderzoeksprogrammering) wel geschikt is voor het beleidsmedewerkersoverleg in februari.

Een andere vraag is of het Jaarwerkplan, dat nu door Verus is geagendeerd, ook eerder op de agenda kan komen, bijvoorbeeld in mei. De inspectie vindt dit een goede suggestie; bespreking gebeurt nu in bilaterale overleggen en we krijgen soms vragen van stakeholders. De Ringen kunnen een mooi podium zijn. Mei is ook een handig moment aangezien de inspectie volgens de regels in juni een concept aan de minister moet voorleggen.

VOS/ABB heeft voor nu geen vraag maar deelt wel een zorg. Het Jaarwerkplan is indrukwekkend, de zorg zit hem in de afgegeven winstwaarschuwing. Het gaat er daarbij met name om inspecteurs die toegerust zijn voor schoolbezoek. Lukt het de inspectie om inspecteurs zodanig voor te bereiden dat ze allemaal met de dezelfde bril/ grondhouding onderzoek doen? Via de chat laten NMV, Sectorraad GO/Siméa, VBSO/VGS en de NJPV weten deze zorg te delen.

De inspectie geeft aan een verantwoordelijkheid te voelen om dit zorgvuldig te doen; het tempo moet zich daarop aanpassen en niet andersom.

Verus benoemt verbaasd te zijn dat kansengelijkheid in de politiek steeds belangrijker wordt. Hoe gaat de inspectie om met dit thema in onderzoeken? Verder sluit Verus zich aan bij de opmerking van VOS/ABB; er zijn heel veel ambities, waaronder om meer naar scholen te gaan en tegelijk wordt een winstwaarschuwing afgegeven. Het gevoel daarbij is 'dit kan nooit goed gaan'. Een toelichting hierop is nu niet nodig, maar het is wel een belangrijk punt. Eerder is door onder andere de Onderwijsraad gezegd 'laat de inspectie zich concentreren op het wettelijke toezicht'. De constatering is nu dat ondanks dat wat er al gebeurde blijft doorgaan er toch ook nieuwe dingen bijkomen. Hoe verhoudt zich de voortgang in inzicht van effectiviteit van het toezicht tot de toename van onderzoeken en toezicht? Ook dit behoeft nu geen antwoord maar is wellicht wel een onderwerp voor een later bespreking.

De voorzitter dankt Verus voor dit statement en geeft daarbij aan dat het onderwerp kansengelijkheid ook werd genoemd. De inspectie benoemt dat er in de Staat van het Onderwijs altijd wordt gerapporteerd over kansengelijkheid, ook

is het onderdeel van een aantal onderzoeken uit de lijst. Alle onderzoeken die zich richten op basisvaardigheden zijn ook een bijdrage aan kansengelijkheid. Tot slot merkt de inspectie op dat het jaarprogramma niet lichtzinnig wordt opgesteld; het is ambitieus maar ook realistisch. Wel is het afhankelijk van de opleiding van nieuwe medewerkers.

De NMV merkt op dat er vorige jaar verwarring was over welke onderzoeken er waren en welke al dan niet tot een oordeel leiden. Klopt het dat dit er nu drie zijn? Welke onderzoeken worden voorzien van een rapportage en welke van een oordeel? De inspectie antwoordt dat de risicokwaliteitsonderzoeken en de steekproefonderzoeken kunnen leiden tot een oordeel. De stelselonderzoeken in principe niet, al kan het wel voorkomen dat in een geconstateerde situatie het stelselonderzoek wordt omgezet naar een kwaliteitsonderzoek. De NMV herkent dit laatste; het stelselonderzoek wordt dan afgesloten en overgedragen aan een andere inspecteur. De NMV geeft als suggestie om dit op te nemen in de brief aan de scholen waarin deze onderzoeken worden aangekondigd.

De voorzitter sluit het agendapunt af en benoemt dat de onderzoeksprogrammering in februari op de agenda staat.

4. Rondvraag en sluiting

De voorzitter van Connect Groen deelt mee dat hij voor het laatst bij de Ringen is en dat de naam van de vervanger tijdig bekend wordt gemaakt. De voorzitter dankt de voorzitter van Connect Groen voor de inbreng en aanwezigheid, de inspectie sluit zich daarbij aan.

VBSO/VGS geeft aan dat zij gehoord hebben dat er meer focus ligt op governance bij eenpitters. Is dat een bewuste keuze en is dat wellicht ook opgenomen in een Jaarwerkplan? De inspectie herkent dit niet direct; het klopt dat er relatief veel eenpitters in de probleemzone zitten, er is echter geen sprake van bewust beleid. VBSO/VGS merkt op dat vergaderen via Teams prima werkt maar dat ook een beknopte agenda als de huidige toch veel besprekingsvergt.

De deelnemer namens NMV geeft aan ook lid te zijn van Agora en vraagt naar criteria voor toetreding tot de Ringen. De secretaris licht toe dat die er op dit moment niet zijn maar dat de inspectie hier zeker op terugkomt.

Verus geeft aan ook op te hebben gemerkt dat er verscherpt toezicht is op eenpitters en vraagt om meer toelichting op de opmerking van de inspectie daarover. Daarnaast heeft Verus nog een vraag over de laatste nieuwsbrief van de inspectie, waarin informatie staat over een aantal wijzigingen. De vraag is of daar ook gewijzigde wet- en regelgeving achter zit. De inspectie zegt toe dit uit te zoeken. Verder is het niet zo dat de inspectie nu extra inzet op eenpitters, zoals eerder benoemd.

Datum

November 2023

Onze referentie

44029222

De inspectie maakt melding van de aankomende kamerbrief over toezicht. Deze wordt nu geschreven en zal onder andere gaan over de stand van zaken van Versterking Toezicht.

Het eerstvolgende overleg is op 28 februari, voor beleidsmedewerkers. De presentaties en het verslag van dit overleg worden verspreid door de secretaris.

De voorzitter dankt de aanwezigen voor de inbreng en sluit de vergadering.